

Joan Olivares

Els morts de la nostra vida

L'ECLECTICA

bromera

PALMIRA

Fa un sol esplèndid. Palmira seu a la terrassa del bar. Sola. No puc desaprofitar l'oportunitat. M'hi acoste i li demane si tenia un instant. Em mira amb curiositat. Aquells ulls blaus, líquids, m'intimidien. Somriu i assenyala una cadira.

–Tu diràs –sembla encuriosida.

–Disculpa –m'estalviaré els preàmbuls–, és que m'agradaria que parlàrem.

–Que parlàrem?

–Sí.

–De què?

No m'ixen les paraules.

–D'això que tu saps –aconseguisc dir finalment.

Alça les celles. Ho ha entés perfectament, però no ho esperava. Mira de dissimular el trasbals davant de la presència del cambrer.

–Què volien? –demana el mosso.

–Un café –ella.

–Un timó –jo.

Quan el jove se n'ha anat, Palmira somriu tímidament, diu que s'ho pensarà. Només s'ha llevat l'espart de l'ala, pense, segur que no en voldrà saber res més.

Però, al cap d'uns dies, se'm presenta a casa d'improvís.

La faig passar a l'estudi, ací estarem tranquils. Seu en una cadira de repòs i jo, en un balancí. La mire. Somriu d'una manera estranya. Jo estic una mica nerviós. Ella també ho deu estar, per més que no ho sembla. Havia imaginat i descartat esta entrevista tantes vegades que encara no m'ho acabe de creure. Trobe que no ha de ser fàcil confiar-se a un estrany. I encara més tractant-se d'un fet tan truculent.

—Tot açò no s'ha de saber mentre jo visca —diu mentre el cel, gris, se li reflectix als ulls—, sé que em puc fiar de tu.

—Pots estar tranquil·la.

Se sincera de bon començament: ella no havia estat enamorada mai de la vida, si enteníem per amor això d'agafar-se de la mà, de la cintura, de besar apassionadament, de dir-se paraules dolces a l'orella, mirar-se als ulls. No, això no ho havia experimentat mai.

—Mai? —no puc amagar l'estranyesa.

–Home, de jove –dubta un poquet– sí, però de major no, ni amb el meu marit ni amb cap altre home.

–Però tu sempre has sigut molt atractiva, segur que no t’han faltat pretendents.

–No ho puc negar –admet amb la coqueteria justa.

Diu que no dirà noms. Estic convençut que tots els que la coneixien havien provat de festejar-la. Li demane si no s’havia sentit prou atreta per cap.

–Home... –dubta–, però no podia ser.

–I això?

–Tampoc no es pot dir tot.

–Algú conegut?

Somriu.

–Però algun nóvio deus haver tingut.

–Un diumenge vaig fer tres o quatre balls amb un xicon del Ràfol, era ben plantat, la setmana següent li van eixir al camí i el van acaçar a pedra.

–Li van eixir al camí?

–Els xicons del poble em tenien com una mena de trofeu local, una propietat privada, prohibida als forasters, aquell pobre xic no va tornar mai més.

–T’agradava?

–Sí –un sí sense èmfasi–, però ell no ho va tornar a intentar.

Se'm queda mirant, somriu, un somriure trist, sostingut, em fa patir no es desdiga de la promesa. S'escura la gola. Prem els llavis.

—La veritat és que sí que n'hi havia un altre —diu—, un foraster que vivia al poble, ma mare deia que un dia se n'aniria i se m'enduria, i això no ho podia permetre per res del món, jo era la menuda, l'única que quedava a casa, m'havia d'encarregar de cuidar-la en la vellesa, si em casava havia de ser amb algú del poble.

—I no n'hi havia de prou bons?

Somriu.

—Me n'agradaven molts, i jo no deia que no a ningú, alguns es van fer il·lusions, però no m' enamorava, no em comprometia, estava amb un i, si en venia un altre, també li deia que sí, vull dir a ballar, a xarrar, res seriós, només em volia divertir.

—I això no estava ben vist.

—Molts em prenien per una fresca.

—I no ho eres.

Vacil·la un instant. Potser he sigut indiscret. Però ella segueix.

—En aquell temps, si te n'eixies una miqueta del caminet, t'assenyalaven amb el dit, no em vaig comprometre amb ningú i tots pensaven que els rebutjava perquè tenia una relació amagada.

–I no era veritat?

Prem els llavis i inclina lleument el cap.

–Ni veritat ni mentira, simplement no podia ser.

Els núvols corren pel cel, el vent udola, el paisatge més gris. Ens hem quedat muts, quiets, com quan arribes al final d'un atzucac.

–Passava el temps –continua ella de sobte–, m'ana-va fent major, un dia ell es va presentar a casa.

–El foraster?

–No, ma mare no li hauria obert la porta, era l'altre, Eliseo, el que havia de ser el meu marit, tenia trenta anys més que jo i uns centenars de fanecades, va dir que volia parlar amb ella.

–Amb ta mare?

–Clar.

–No tenies pare.

–El va atropellar un tramvia quan jo era una xiqueta, a Buenos Aires, no el vaig conèixer.

–I Eliseo li va demanar a ta mare de casar-se amb tu?

–Sí.

–I?

–Al principi deia que ni pensar-ho, un home quasi tan vell com ella, però un dia que estàvem soles va deixar caure que què em pareixia, què em pareix què,

mare?, i va començar a enumerar-me les partides, les oliveres, les vinyes, la casa, viuries com una reina, jo no me'n sabia avindre, ho diu de veritat, mare?, deia que només volia saber la meua opinió, però al cap d'unes setmanes ell va tornar i ella el va fer passar, es van estar molt de temps parlant, jo amagada en el meu quarto, va acabar venint cada dia, seien a la vora del foc, xarraven o s'estaven en silenci, feia l'efecte que eren ells, que festejaven, però no, em volia a mi.

–I vas acabar cedint.

–Què havia de fer...?, ma mare insistia, li feia feredat pensar que me'n podia anar amb el foraster.

–I tu?

–Pel meu cap passaren moltes coses, negar-me, fugir, dir que sí a algú del poble, qualsevol m'hauria agradat més que aquell vell lleig i botijós.

–Per què no ho vas fer?

–Era jove, innocent, i ell s'havia guanyat la mare, em vaig oposar fins que no vaig poder més, eren temps difícils, a casa no sobrava res, saps?, i sense pare.

–I vas acabar accedint.

–Sí –un sí amb abaixada d'ulls.

–A contracor.

–Sí –un sí amb una mica de ràbia.

–Vos vau casar.

–Una matinada.

–I de viatge de noces, a Alacant.

Assentix amb el cap. Amb resignació.

–I el primer dia...

–Haviem arribat a mitjan matí, vam dinar en una fonda, després anàrem a passejar per la ciutat, miràvem la gent, els escaparates, feia fresqueta i queia alguna gota, una cosa com hui, en una botiga a prop del port em vaig comprar una jaqueta, ell una gavadina impermeable, ens acostàrem a vore els vaixells, les poques persones que passaven devien pensar que érem pare i filla, jo no deixava que m'agafara de la cintura, ni de la mà, em feia agonia, em repugnava, ell parlava poc i jo no deia res, només pensava que s'acostava la nit, aniríem a la fonda, m'hauria de gitar en el mateix llit que ell, em voria despullada, em tocaria, tenia un mos ací que no em deixava respirar.

–I et va vindre un rampell.

–No.

–Un moment de desesperació i...

–No, no va ser així –mira a través de la finestra, la tristor del paisatge se li reflectix en la mirada, ha començat a plovisquejar, com aquell dia al port d'Alacant.

–Disculpa, només dic el que he sentit, ja saps, la gent parla.

–Parlen sense saber –sospira lleument.

–Alguns diuen que ho havies planificat.

Em mira, seriosa, però de seguida torna a somriure, un somriure tenyit d'amargura.

–Què més diuen?

–Ui, tantes coses, no sé si...

–No patisques, tinc noranta anys, no m'espantaré.

–Que t'esperava un altre home, que duies la roba de dol en la maleta, que havíeu planificat fugir a l'estranger.

No pot evitar un gest de malestar.

–Fins i tot alguns de la família s'ho van creure –es lamenta.

–Què va passar?

–Passejàvem pel port, per la vora, ell de tant en tant provava d'agafar-me de la cintura, jo el rebutjava una vegada i una altra, sense violència, un petit gest i en tenia prou, però va haver un moment que no passava ningú, se m'abalançà, m'aferrà amb força i provà de besar-me, era tan poqueta cosa que amb una espenta me'n vaig desempallegar, va relliscar en un bassal de la pluja i va caure a la mar.

–I tu?

–Em vaig quedar gelada, el sentia xapullar, cridar desesperat, i no podia reaccionar.

–Ell no sabia nadar?

–No.

–Tu tampoc.

–Jo no em podia moure, no podia pensar, només veia que bracejava i cridava, i no acudia ningú, no sé com, em vaig vore corrent cap a la ciutat, a l'altra banda de l'Esplanada hi havia un policia, em vaig acostar, no sabia què dir-li, un home s'ofega!, un home s'ofega!, vam córrer cap al port, un jove s'havia llançat a l'aigua i arrossegava el cos cap a les escales, pareixia un sac, vaig pensar que estava mort, el van estirar en terra i li van fer pressió sobre el pit, va traure unes glopades d'aigua, va tindre uns espasmes, va obrir els ulls i començà a cridar, criminal!, que m'has volgut matar!, el jove va dir que no l'havia vist caure, només l'havia sentit demanar auxili, per sort la gavardina havia fet una bossa d'aire i no es va afonar, li havia fet de flotador, era tan poqueta cosa que amb una bombolla n'havia tingut prou, va vindre més policia, ell seguia acusant-me, criminal!, criminal!, deia, em van dur a la comissaria, em van interrogar, em van tancar en el calabós, no sabia si plorar o riure, en certa manera havia eixit amb la meua, aquella nit no em gitaria amb ell.

M'he aborronat, intuïsc que diu la veritat, la seua, si més no, li agafe les mans.

–Devies patir molt.

Alça el cap, em mira, se li insinua una llagrimeta, però no plorarà.

–Pensava en ma mare –somriu agraïda–, en la família, em volia morir, el juí va ser terrible, m’acusaven d’intent frustrat d’assassinat, em van caure molts anys.

–Vas anar a la presó?

–Sí, bé, no era una presó exactament, un centre d’internament, no sé com es diu, tot eren dones, moltes joves com jo, vaig fer bones amistats, amb una monja sobretot, em volia molt, em va ajudar a suportar-ho, també el meu oncle, era una persona influent, venia de Barcelona a veure’m i em deia que no patira, que estiguera tranquil·la, com vol que estiga tranquil·la?, parlaré amb ell, digué, és bona persona, i van parlar, li costà, però finalment el va convèncer, Eliseo va canviar el testimoni, no sé com ho van arreglar, jo no entenc d’estes coses, un dia va vindre a veure’m i em va dir que em perdonava, no vull que em perdoneu, jo no et volia fer mal, no sé exactament com va ser, però em van traure.

–I vas anar a viure amb ell.

–No, vaig estar una temporada a casa de l’oncle, ben lluny del poble, em feia feredat pensar en les cares de la gent, les miradetes, els escoltets, però un dia Eliseo es va presentar a Barcelona i m’ho va demanar,

la mare també venia, va plorar molt, ací tan lluny, filla meua, deia, qui em cuidarà quan siga vella?, jo també vaig plorar, i, mira, li vaig dir que sí.

–Va anar bé?

–Home –un moment de suspens–, sa mare era molt velleta, estava malalta, em vaig encarregar de cuidar-la, crec que sí, ho vaig fer bé, tan bé com vaig saber, primer la sogra, després la mare i al final, ell, ja veus, tota la vida cuidant vells.

–I amb el teu home hi havia relació, no ho sé, alguna cosa?

–Vols dir sexe, no? –somriu amb una certa malícia, agafa aire–, no va ser fàcil, però quan vaig dir que sí, ho deia amb totes les conseqüències, sense amor, sense passió, però sí, hi havia sexe.

–I no vau tindre fills.

–Res no m’hauria agradat tant.

Nota final: La notícia de l'intent d'assassinat protagonitzat per la bella Palmira va ser portada dels diaris nacionals i internacionals de l'època. El cas va ser tan sonat que el propietari de la botiga on havien comprat la gavadina va utilitzar el nom d'Eliseo com a reclam publicitari durant molts anys.

ROSAMARIA

Rosamaria s'acaba de despertar. Pel buit de l'escala, li arriba una oloreta d'aquelles que reboliquen els humors intestinals. Quin guisat devia fer la mare tan de bon matí? Salta del llit i es vist en quatre grapats, com sempre fa. Baixa els escalons de dos en dos, travessa el corralet i es planta en la cuina. Ui!, si era el pare, que remena la paella al foc.

–Bon dia!

–Bon dia, filla...

–I la mare?

–No ho sé, filla.

–Què fa, pare?

–Mira... no en vols un trosset?

–Què és?

–T'in la cuixeta... la cuixeta t'agradarà.

–Mmm... que bona!

–En vols més?

–Sí, pare.

–Hi has, filla, suca esta molleta en l'oliet.

Creïlla per a sopar, moniato per a berenar i arròs de dejú per a dinar. I ara, de bon matí, esta carn tan fina i gustosa, amb l'aroma dels allets. Com era que el pare, tant com ens estima, no havia esperat que estiguérem tots a taula? Mmm, que bona! Rosamaria es torca amb la punta del dit la goteta d'oli que li regalima barbata avall i se la fica a la boca.

–Pare.

–Què vols, filla?

–Que bo!

–T'agrada, eh?

–Sí, m'agrada molt.

–No li ho digues a la mare!

–Per què, pare?

–Ja ho saps massa, com és ella.

I tant que ho sabia: un dia que ella no havia volgut anar a escola, la mare la va acaçar amb l'espardenya a la mà fins als Ciperrets, a mitja hora de camí del poble. El pare, que feia un pou amb un senyor sense nas, s'hi va ficar entremig i l'havia salvada d'un bon passó. Era d'aquelles del morro fort, la mare, ja ho crec. Però, així i tot, no veia, Rosamaria, per què no havia de saber res d'esta carn tan bona. Potser ella també n'hauria volgut un trosset.

Senten el forrellat. Callen, pare i filla. Ressonen

unes passes airoses, decidides, amenaçadores. Revola la cortina d'arpillera. La mare!

–Mira que m'ho calava! –al pare–. Quan t'he sentit alçar-te a eixes hores de la nit, ho he imaginat de seguida. I tu què fas tu ací –a la xiqueta–, dimoni emplomat?

La cara inflamada, els ulls que se li n'ixen de les òrbites.

–I quin repoc trellat –al marit–, donar-li rata a la xiqueta. Mira-la, ella, si encara riu. Ha eixit a tu, mala peça roín, cagadeta a tu.